

scenografice foarte interesante au ilustrat acest principiu. El asigură continuitatea acțiunii, creează o varietate de imagini în unitatea artistică a montării și acordă omogenitate suitei de imagini teatrale.

Cele mai reușite decoruri din ultima vreme au fost în teatrul nostru acelea care au încercat să sugereze prin elemente caracteristice un anumit mediu de viață determinat în timp și spațiu. Mergînd pe linia unei esențializări cît mai profunde, în strînsă dependență cu ideile și stilul operei dramatice, ele au reușit să pună expresiv în valoare sensurile adînci ale piesei și ale concepției regizorale.

Tendențele contemporane nu se limitează la un singur stil care să domine scenografia și să treacă drept contemporan prin excelență: este greu deci de a formula atocuprinzător aceste tendințe. La creatorii diferiți ele se manifestă diferit. În concluzie, tendințele contemporane în scenografia noastră s-ar putea defini prin simplitatea expresivă a formulării, calitatea artistică și funcționalitatea sa, diversitatea în unitate, receptivitatea față de ideile și stilul dramaturgului. Arta contemporană nu poate fi uniformă. Spre ea duc

diferite căi. Și pe toate aceste căi luminate de adevărul vieții și de telul ideologic al oamenilor noi, artistul poate găsi noul. Este ceea ce afirmă cu strălucire realismul socialist.

Ne bucură azi tinerețea celor mai mulți pictori-scenografi, tinerețea plină de vitalitate a însuși teatrului românesc. Ca profesor, urmăresc, zi de zi, creșterea plină de speranțe a unor proaspete generații de scenografi, crescuți astfel încît să stăpînească atît mijloacele tehnice, cît și măiestria artistică și care gîndind dialectic un spectacol, în funcție de toate coordonatele sale, vor acorda totdeauna primatul textului și concepției regizorale.

Există zeci de nume de artiști care au servit cu vigoare zeci de titluri de piese în spectacolele cele mai bune ale acestor ani — ani cărora noi toți le-am fost ucenici. Pentru că, mai limpede poate în scenografie decît în alte sectoare ale creației teatrale, noi ne-am creat „din mers“ o școală, a noastră. Partinitatea creatorilor a fost busola care ne-a servit în atingerea acestui țel.

Al. Brătășanu

*maestru emerit al artei
profesor la Institutul de arte plastice
„N. Grigorescu“*

ROLURILE MELE

M-am reîntîlnit de curînd cu Caragiale. De astă dată nu cu vreun ipistat sau vreun frizer din galeria eroilor săi, ci cu nenea Iancu „personal“, cel din piesa lui Mircea Ștefănescu. Emoții mari. Și am și „rezon“ să le am. Mi-am făcut ucenicia, adolescența și m-am maturizat la „curtea“ lui „I. L.“.

Iată-mă-s în cabină. Din oglindă, mă privesc zimbetul amar, mustața bătaioasă, buzele subțiri ale lui Caragiale.

— Cum ai ajuns aici ?

— Greu, nene Iancule, parol, pe onoarea mea de actor. Viața mea nu a fost totdeauna roză ca fundele Zîței...

— Ai jucat mult ?

— Mult. Să le numărăm „rolele“ : 20 la provincie, 50 la grădina de vară, 30 la un teatru particular, 20 la provincie...

— Astea le-ai mai numărat.

— În altă provincie... C-așa eram noi actorii... Dar cu una cu alta, fac 200 de roluri... Parcă mă văd : dublură a rolului principal în *Mansarda*, Doolittle din *Pygmalion*... Zău, am jucat toate genurile : dramă, comedie, operetă, revistă... Numai la Operă n-am cîntat. Dar nu mi-a stricat școala asta lungă și aspră. Am avut și un dascăl luminat, care mi-a călăuzit pașii : Ion Aurel Maican.

— Și ce-ai învățat în anii aceia ?

— Am învățat, în primul rînd, că

sală de teatru înseamnă și spectatorul de la galerie, și cel din fotoliul capitonat. Am învățat să mă „bat“ pentru toți. Să nu-mi „scape“ unul. Trebuie să îmbrățișez cu rolul mai toate categoriile de spectatori. Să aud în sală o simfonie a risului, executată de toată lumea. Am învățat de la marii înaintași că trebuie să cred în rol, în personaj; că temelia lor și a mea a fost realismul adânc, sănătos, clădit pe studiul rolului, pe relațiile dintre erou și mediul social...

— Și cum ai făcut, comediantule, să treci la roluri serioase?

— Vrei să spui, maestre, la eroii mei pozitivi... În anii aceștia de tinerețe a teatrului, intrasem un tînăr obosit de rolurile din mici comedioane de muncă și tul vopsit... Am trecut la un repertoriu care propunea un efort înnoitor, o primenire nu numai a garderobei, ci și a modului meu de gîndire... Publicul a fost puțin surprins la început... Nu punea de rîs la primele mele replici...

— Omul nou. Cum este el. Care sînt coordonatele lui sufletești. Trebuie să-l cunoști. Să-l înțelegi? Mai mult, să-l iubești, să te străduiești să fii la fel cu el. L-am întîlnit pe omul acesta nou și în *Iarbă rea*, și în *Ziua cea mare*, și în *Minerii*, *Anii negri*, *Mielul turbat*, *Ziaristii*, *Ancheta*, *Maria*, *Cînd scapătă luna*, *De n-ar fi iubirile*, *Ștafeta nevăzută*... Au fost pietre de încercare ale măiestriei actricești. Nu totdeauna textele dramatice erau perfecte, ideale. Noi, actorii, trebuia să punem uneori „mortarul“ care să consolideze edificiul mai puțin trainic. Am crezut în omul acesta nou, pentru că el zidea tot ce se înălța lîngă noi. I-am iubit mai ales umorul, ironia mușcătoare, revers al umanismului său fără de margini.

— Și Mitică?

— Îl chema Mitică Ionescu, cel din *Mielul turbat*. Eroul pozitiv din comedie. Vocea și conștiința omului din stal — iată galeria rolurilor mele preferate. Aș vrea cit de multe de acest fel... Eroul de pe scenă răsfrînt din

Unul din marile roluri jucate, în acești ani, de Marcel Anghelescu: Matei Millo, din spectacolul Naționalului bucureștean cu piesa „Căruța cu paiațe” de Mircea Ștefănescu

viață ca dintr-o apă limpede. Am jucat roluri pe care nici nu visam că le-aș fi putut aborda. Asta, pentru că am crezut în ele. Pentru că eu cred în meseria de artist al anilor noștri. Și asta cere muncă dirză, studiu, hotărîre de a te dedica scenei.

Cîte roluri am jucat în acești 20 de ani și cîtă experiență acumulată!... Și cît e de greu să fii un artist nou, fără a te servi de arsenalul unor metode vechi, perimate, de gesturi-șablon și cîrlige-tip... Ce satisfacție e să deslușești „omul tău” din piesă, să mergi ca el, să crezi în el, ca să te creadă spectatorul. Jucînd în distribuții strălucite, au fost, cei 20 de ani, ani de satisfacții nebanuite, de degajare absolută față de contracte, angajamente și incertitudini materiale.

— Și n-ai uitat cum ai început?

— Vai de mine... Uite, acum sînt Bogoiu din *Jocul de-a vacanța*. Acum cîteva decenii aveam în aceeași piesă

o semifigurație. La premieră, înainte de a intra în scenă, am privit... Erau acolo Bulandra, Vraca, Maximilian, Timică... Mi s-au tăiat genunchii... „Marcele, la luptă, caută să fii la înălțime!...”

Și azi, înainte de a intra în scenă, mi se taie genunchii de emoție. Pentru cei din sală. Nu-i cunosc. Sînt acolo eroi anonimi, fărurari de frumuseți ale muncii, prietenii mei, pentru care joc și ale căror gînduri le spun tare, în felul meu, cu maniera mea...

Și-mi zic, ca și acum 25 de ani: „Marcele, la luptă, caută să fii la înălțime!...”

— Va să zică așa...

— Așa, nene Iancule, pe care o să te duc în scenă. Mata ai spus acu' 60 de ani că risul îi arde pe ticăloși, noi am învățat că risul și afirmă, risul duce mai departe ce e bun și frumos.

Marcel Anghelescu

artist emerit